

**Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка**

СХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри педагогіки і психології
дошкільної та початкової освіти від 16 червня 2026 року № 6

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вченої ради
Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка
(Протокол засідання Вченої ради
ХОППО ім. А. Назаренка від 30 червня 2026 року № 2

Ректор Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка

Наказ від 01 липня 2026 № 214/но

 В.ОЧЕРЕТЯНКО

**ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
КЕРІВНИКІВ ГУРТКІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

**Хмельницький
2026**

Розробник(и): Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка (**Алла Харченко**, старший викладач кафедри педагогіки та психології дошкільної і початкової освіти ХОІППО ім. А. Назаренка, **Оксана Романова**, завідувач кафедри педагогіки і психології дошкільної та початкової освіти Хмельницького ОІППО ім. А. Назаренка, кандидат психологічних наук)

Напрямок підвищення кваліфікації:

реалізація Державного стандарту дошкільної освіти: сучасні підходи до забезпечення цілісного та всебічного розвитку дитини, особливості впровадження інклюзивного навчання, цифрові технології

Розроблено на основі типової програми:

Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо забезпечення безперервності навчання та розвитку дітей дошкільного віку (наказ МОН від 07.06.2025 № 702)

Термін дії програми: з 01.01.2027 до 31.12.2027 року

Рецензенти:

Андрій Гулеватий, декан факультету підвищення кваліфікації педагогічних працівників Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка, кандидат психологічних наук, доцент

Оксана Кулик, методист науково-методичного центру професійного розвитку педагогічних та керівних працівників установ і закладів дошкільної та загальної середньої освіти Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основною формою організованої діяльності у закладах дошкільної освіти поряд з інноваційними формами залишаються заняття у гуртках. Результативність педагогічного процесу в закладах освіти залежить від компетентності педагога та умілого використання різноманітних форм та методів у різних видах діяльності. Успіху освітнього процесу в закладах освіти сприяють планування і організація педагогічної діяльності керівника гуртка, підвищення професійної компетенції педагогів, постійний пошук ефективних шляхів вирішення педагогічних завдань, творчий підхід до організації занять.

Програма підвищення кваліфікації керівників гуртків закладів дошкільної освіти розроблена на основі компетентнісного підходу з урахуванням принципів цілісності, системності, технологічності та варіативності, подана у взаємозв'язку цільового, змістового, технологічного та контрольно-аналітичного компонентів, відповідно до державної політики в галузі освіти, стратегій підвищення якості освіти. Програма передбачає оновлення знань керівників гуртків закладів дошкільної освіти новітніми досягненнями, набуття навичок саморегуляції, професійного саморозвитку, удосконалення навичок щодо організації освітнього процесу, мотивації до інноваційної діяльності, підвищення рівня фахової компетентності керівників гуртків.

Цільова група: керівники гуртків закладів дошкільної освіти

Обсяг (тривалість): 72 години (2 тижні)

Особливості реалізації програми: програма реалізується протягом двох тижнів (10 робочих днів) за розкладом та графіком, що узгоджується із суб'єктом підвищення кваліфікації. Ґрунтується на поєднанні теоретичних занять та практико-орієнтованих форм роботи.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очна, дистанційна, на базі замовника.

Мета підвищення кваліфікації: удосконалення професійних компетентностей керівників гуртків закладів дошкільної освіти, необхідних для ефективної організації освітнього процесу в умовах реалізації Державного стандарту дошкільної освіти, освоєння цифрових інструментів та сучасних підходів до забезпечення цілісного та всебічного розвитку дитини, отримання рекомендацій щодо роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, удосконалення навичок підтримки психологічного благополуччя усіх учасників освітнього процесу в умовах сьогодення

Завдання підвищення кваліфікації:

- поглибити знання про основні засади функціонування дошкільної освіти, її нормативно-правове забезпечення;

- вдосконалити вміння застосовувати знання про інноваційні технології у процесі моделювання освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей вихованців; здатність фасилітувати взаємодію дітей задля соціально-емоційного розвитку та навчання; можливість урізноманітнювати взаємодію з дітьми, фокусуючись на п'яти основах СЕН;
  - розвинути навички адаптації та модифікації навчальних програм, добору ефективних методів і форм для педагогів закладів дошкільної освіти;
  - ознайомити з особливостями продуктивної співпраці між вихователями, батьками, адміністрацією та іншими учасниками освітнього процесу в ЗДО;
  - удосконалити компетентності забезпечення умов для фізичного, емоційного, пізнавального й особистісного розвитку дитини, стимулювання її готовності до взаємодії з довкіллям;
  - розвинути вміння забезпечення умов для фізичного, емоційного, пізнавального й особистісного розвитку дитини, стимулювання її готовності до взаємодії з довкіллям;
  - сприяти формуванню навичок використання методів оцінювати і підтримувати якість роботи; здатність сприймати новації та генерувати нові ідеї;
  - удосконалити здатність підвищення рівня ІТ-навичок та знань щодо використання ІІТ в освітньому процесі;
- набуття навичок використання програмного забезпечення та додатків для створення інтерактивних навчальних матеріалів.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:, організаційна (А2), предметно-методична (А4), здоров'язбережувальна (Б1), , психоемоційна (В1), педагогічне партнерство (В2), морально-етична (В3), здатність до навчання впродовж життя (Г1), інформаційно-комунікаційна (Г2).

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Знання й розуміння:

- забезпечення безперервності навчання для дітей раннього та передшкільного віку як комплекс заходів для підтримки їхнього розвитку;
- нормативно-правового та навчально-методичного супровіду освітнього процесу в ЗДО;
- організації гурткової та студійної роботи з дітьми, як реалізації завдань Державного стандарту дошкільної освіти;
- значимості спілкування та поведінки, спрямованих на створення безпечного середовища, надання емоційної підтримки, що є запорукою здорового соціально-емоційного розвитку та психологічного благополуччя дітей в умовах сьогодення;
- понять «емоційне балансування» та «підтримуюча взаємодія», удосконалення вміння усвідомлювати, регулювати та гармонійно проживати свої емоції і почуття, не пригнічуючи їх;

- про сучасні освітні технології та новітні досягнення педагогічного досвіду в дошкільній освіті;
- розуміння поняття “емоційна резильєнтність” вихователя ЗДО та розвиток вміння педагогів застосовувати механізми подолання стресу й підвищувати стійкість до нього; ознайомлення із техніками відновлення після кризової події; робота з дітьми, спрямована на зниження емоційного напруження;
-
- використання інформаційно-комунікаційних технологій;
- навчання впродовж життя;
- пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- генерувати нові ідеї (креативність);

Уміння:

- створювати безпечне інклюзивне та інноваційне освітнє середовище в закладах дошкільної освіти для забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії розвитку дитини;
- фасилітувати взаємодію дітей задля соціально-емоційного розвитку та навчання; можливість урізноманітнювати взаємодію з дітьми, фокусуючись на п'яти основах СЕН;
- посилювати участь батьків у виховному процесі через активну комунікацію та спільні проекти;
- формувати культуру взаємодії з медіа в дітей дошкільного віку; сприяти розвитку мовлення дошкільнят засобами сучасних медіа;
- організовувати дитяче експериментування на відповідному рівні;
- підвищувати рівень ІТ-навичок та знань щодо використання ІІІ в освітньому процесі;
- використовувати програмне забезпечення та додатки для створення інтерактивних навчальних матеріалів;
- оцінювати і підтримувати якість роботи;
- сприймати новації та генерувати нові ідеї;
- розпізнавати зовнішні ознаки погіршення самопочуття дитини та вміти надавати невідкладну домедичну допомогу;
- підтримувати власний рівень емоційного інтелекту;
- навчатися впродовж життя;
- адаптовуватися до змін та постійно вдосконалювати свої професійні навички.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- мотивація до навчання впродовж життя в професійній сфері, зокрема розвитку власної інформаційно-цифрової компетентності та сприяння розвитку її у здобувачів освіти;

- усвідомлення правових та етичних аспектів, пов'язаних з використанням цифрових технологій, важливості дотримання академічної доброчесності під час створення та поширення цифрового контенту;
- готовність до утвердження цінностей української культурної та мовної спадщини.
- відповідальне ставлення до мовної культури у професійній діяльності.
- усвідомлення власної ролі у формуванні національно-громадянської ідентичності учнів.
- усвідомлення цінності мовлення як основи навчання та соціальної взаємодії;
- позитивне ставлення до дітей з мовленнєвими труднощами;
- готовність враховувати індивідуальні особливості кожної дитини;
- повага до гідності та прав дітей з ООП;
- відкритість до професійного розвитку та командної взаємодії;
- орієнтацію на сильні сторони та досягнення дитини.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Система оцінювання побудована на компетентнісному підході, зокрема під час практичних занять здійснюється формувальне оцінювання для відслідковування прогресу слухачів, їх здатності застосовувати здобуті знання під час виконання практичних робіт, надання зворотного зв'язку, коригування їх навчальної траєкторії. Загальний бал програми – 100. Виконані під час занять практичні роботи оцінюються максимум у 48 балів. Участь у конференції з обміну досвідом – 12 балів. Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту з 40 питань. Максимальна кількість балів за тест – 40. Загальний прохідний бал, необхідний для отримання документу про підвищення кваліфікації, – 60 (60 %).

Документ про підвищення кваліфікації: свідоцтво

Вартість: безоплатно відповідно до регіонального замовлення слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних, керівних працівників і працівників науково-методичних об'єднань Хмельницької області на 2027 рік

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми складається з 3 модулів. Модуль 1 «Ціннісно-смыслові основи професійної діяльності педагога» присвячений питанням зміцнення громадянської позиції слухачів, патріотизму, цінностям, що особливо актуально в умовах війни. А також це питання, що стосуються мовної грамотності педагогів.

Модуль 2 «Розвиток компетентностей фахового спрямування. Психологічна підтримка. Інклюзивна освіта» торкається питань психосоціальної підтримки учасників освітнього процесу в умовах сьогодення,

і роботи, спрямованої на формування мотиваційного потенціалу педагога. А також другий модуль висвітлює питання інклюзивної освіти: комплексна педагогічна підтримка дітей з особливими освітніми потребами з різними освітніми труднощами, використання інноваційних технологій та сучасних підходів у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, мовленнєві порушення.

Модуль 3 «Розвиток компетентностей фахового спрямування. Предметно-методичний блок» охоплює питання, які стосуються реалізації Державного стандарту дошкільної освіти, сучасних підходів до забезпечення цілісного та всебічного розвитку дитини, питання організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти, використання цифрових ресурсів.

Загальний бал програми – 100. Виконані під час занять практичні роботи оцінюються максимум у 48 балів. Участь у конференції з обміну досвідом – 12 балів. Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту з 40 питань. Максимальна кількість балів за тест – 40. Загальний прохідний бал, необхідний для отримання документу про підвищення кваліфікації, – 60 (60%).

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Підсумкові заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Ціннісно-сміслові основи професійної діяльності педагога					
Тема 1.1. Соціально-ментальні та лінгвістичні механізми мовного переходу з російської на українську мову в умовах російсько-української війни.	2				2
Тема 1.2. Мовна трансформація у суспільстві під час повномасштабної війни		2			2
Тема 1.3. Перші кроки до демократії: методика формування початкових уявлень про права людини, рівність та толерантність у просторі закладу дошкільної освіти		2			2

Тема 1.4. Норми нового Українського правопису в діловій документації	1	1			2
Тема 1.5. Нормативно-правові акти України щодо оцінювання рівня професійного розвитку педагогічних працівників	2				2
Тема 1.6. Мотиваційний потенціал педагога; фактори та чинники демотивації та самомотивації професійної діяльності педагогів.		2			2
Разом за модулем	5	7			12
МОДУЛЬ 2. Розвиток компетентностей фахового спрямування. Психологічна підтримка. Інклюзивна освіта					
Тема 2.1. Особливості мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. Етапи формування мовлення	2				2
Тема 2.2. Емоційне балансування та підтримуюча взаємодія учасників освітнього процесу в умовах війни та у післявоєнний період	2	2			4
Тема 2.3. Застосування інноваційних технологій та сучасних підходів у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами		2			2
Тема 2.4. Комплексна педагогічна підтримка дітей з особливими освітніми потребами з різними освітніми труднощами в ЗДО	2				2
Тема 2.5. Сенсорна інтеграція як основа гармонійного розвитку дітей дошкільного віку в діяльності керівника гуртка ЗДО		2			2
Разом за модулем	6	6			12
МОДУЛЬ 3. Розвиток компетентностей фахового спрямування. Предметно-методичний блок					

Тема 3.1. Цифрові інструменти та рішення в професійній діяльності педагогічних працівників закладів дошкільної освіти		2			2
Тема 3.2. Ігрові та цифрові технології в дошкільній: проектування сучасного освітнього простору ЗДО в умовах цифровізації		2			2
Тема 3.3. Забезпечення безперервності навчання та розвитку дітей раннього та передшкільного віку	2				2
Тема 3.4. Нормативно-правовий та навчально-методичний супровід освітнього процесу в ЗДО	2				2
Тема 3.5. Вдосконалення творчої спрямованості дошкільнят за освітнім напрямом «Мистецький»		2			2
Тема 3.6. Англійська мова для дошкільників - інтерактивність, гра та індивідуальний підхід	2				2
Тема 3.7. «Соціально-громадянський» освітній напрям: особливості спілкування сучасних дітей з ровесниками та дорослими у соціумі під час воєнного стану.		2			2
Тема 3.8. Особливості пошуково-дослідницької діяльності в закладі дошкільної освіти в сучасних умовах		2			2
Тема 3.9. Інноваційні методи та підходи в реалізації освітнього напрямку «Математичний»	2				
Тема 3.10. Розвиток ініціативності та креативності: ігрові технології як засіб активізації творчого потенціалу		2			2
Тема 3.11. Організація гурткової та студійної роботи з дітьми, як реалізація завдань Державного стандарту дошкільної освіти	2				2
Тема 3.12. Вивчення компетентності дитини як результату дошкільної освіти відповідно вимог	2				2

оцінювально-аналітичної компетентності педагога					
Тема 3.13. Сенсорно-пізнавальний розвиток дітей на заняттях гуртка інтелектуального спрямування. Розвиток логічного мислення у дошкільнят.		2			2
Тема 3.14. Пізнавально-інтелектуальний розвиток дітей дошкільного віку в процесі вивчення англійської мови: практичний аспект		2			2
Тема 3.15. Розвиток партнерства учасників освітнього процесу для підвищення якості дошкільної освіти в сучасних реаліях		2			2
Тема 3.16. Моделювання освітнього, предметно-розвивального середовища в дитячому садку в умовах досягнення якості дошкільної освіти		2			2
Тема 3.17. Збереження природних ресурсів як засіб активації пізнавального інтересу до природи за освітнім напрямом «Природничо-екологічний»		2			2
Педагогічна практика		4			4
Разом за модулем	12	26			38
4. Підсумкові заходи					
4.1. Формування індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогічного працівника		2			2
Конференція з обміну досвідом				4	4
Контроль знань (тестування, вихідне діагностування)				4	4
Разом за модулем		2			10
Усього	23	41		8	72

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1.

Ціннісно-сміслові основи професійної діяльності педагога

Тема 1.1. Соціально-ментальні та лінгвістичні механізми мовного переходу з російської на українську мову в умовах російсько-української війни.

Мовний перехід з російської на українську мову є складним процесом, що потребує зміни як комунікативних звичок, так і внутрішньої моделі мислення. Основні аспекти цього процесу можна розділити на два компоненти: соціоментальні та лінгвальні механізми.

Соціально-ментальні мають відношення до свідомості, мотивації та сприйняття мови суспільством. Процес деколонізації свідомості відбувається через усвідомлений вибір на користь української мови, неприйняття російської комунікації. Перехід є більш успішним за умови, коли українська мова сприймається не лише як засіб спілкування, а як маркер національної ідентичності та громадянської позиції. Зміна соціального оточення, де використання української є нормою, значно полегшує подолання психологічного бар'єру (страх зробити помилку).

Мовні механізми пов'язані з мовною практикою та засвоєнням норм: усвідомлене очищення мовлення від лексичних, граматичних та стилістичних кальок із російської мови; поповнення словникового запасу через вивчення фразеологізмів, синонімів та природних мовних конструкцій для уникнення суржику; постійна комунікативна практика (наприклад, перехід на українську в публічному просторі або у певних колах знайомих).

Тема 1.2. Мовна трансформація у суспільстві під час повномасштабної війни

Перебудова мовної системи громадян та переосмислення мовного вибору як елементу ідентичності в цілому демонструє рівень суспільної свідомості, які відбуваються під впливом воєнних подій. Вона охоплює як індивідуальний рівень (вибір мови спілкування, зміна мовних звичок), так і суспільний (зміни в освіті, медіа, офіційному та публічному дискурсі).

В умовах сьогодення це явище є складним і багаторівневим процесом, який потребує міждисциплінарного підходу для його повного переосмислення. Мовні зміни безпосередньо залежать від суспільно-політичних подій, зокрема війни, яка виступає каталізатором мовних зрушень. Відповідно мовна поведінка все частіше ґрунтується на усвідомленому рішенні людини, а не лише на звичці чи середовищі.

Мовні зміни є швидкими, подекуди нерівномірними та залежать від контексту (регіону, віку, сфери спілкування). Мова пристосовується до нових умов комунікації: цифрових платформ, медіапростору, військового та

волонтерського дискурсів. Попри зміни, зберігається зв'язок із мовною трансформацією, нормами та історично сформованою системою мови.

Трансформація мовної системи в умовах війни є складним соціолінгвістичним процесом, який поєднує швидкі зміни мовної практики з глибинним переосмисленням ролі мови в житті суспільства.

Тема 1.3. Перші кроки до демократії: методика формування початкових уявлень про права людини, рівність та толерантність у просторі закладу дошкільної освіти

У межах теми обґрунтовано роль працівників закладу дошкільної освіти у закладанні фундаменту громадянської компетентності вихованців як основи їхньої психологічної життєстійкості (резильєнтності). На основі підходів програми «Демократична школа: освіта для демократичної стійкості» розкрито інструменти створення безпечного освітнього середовища, що базується на повазі до прав людини, рівності та активному залученні дітей до життя спільноти. Особливу увагу приділено практикам формування у дітей раннього і дошкільного віку навичок емпатії, конструктивної взаємодії, розуміння спільних правил та першого досвіду прийняття рішень. Окремо висвітлено алгоритми партнерства колективу ЗДО з батьками задля моделювання демократичних цінностей у просторі родини та дитячого садка. Практичне впровадження окреслених підходів сприятиме підвищенню спроможності працівників ефективно виховувати активну, стійку особистість, здатну адаптуватися до сучасних суспільних викликів.

Тема 1.4. Норми нового Українського правопису в діловій документації

Впровадження Українського правопису (у редакції 2019 року) суттєво вплинуло на мовне оформлення офіційних документів. Зміни спрямовані на уніфікацію, усунення русизмів та повернення питомих мовних рис.

Зміна правописних норм в офіційних документах зумовлена низкою зовнішніх та внутрішньомовних факторів: Державно-правовий чинник: ухвалення Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Офіційне діловодство є обов'язковим для всіх органів влади, установ та підприємств, тому дотримання чинного правопису є правовою вимогою. Деколонізація мови (історичний чинник): очищення офіційного стилю від штучних русизмів, кальок та конструкцій, нав'язаних радянськими правописними реформами, повернення до питомих традицій української мови. Модернізація та глобалізація: поява нових реалій, посад, технологій та термінів (особливо в ІТ-сфері, міжнародному праві та бізнесі), які вимагали чітких і сучасних правил написання (наприклад, слова з топ-, веб-, назви інтернет-платформ тощо). Соціальний запит на рівноправність: активне входження

жінок у всі сфери професійного, військового та політичного життя, що зумовило потребу в офіційному регулюванні фемінітивів.

Основні завдання правопису. Уніфікація ділової мови: ліквідація хаосу в написанні термінів, іншомовних запозичень та складних слів. Забезпечення єдиного стандарту для всієї документації країни. Спрощення та логізація правил: усунення складних винятків із правил (наприклад, єдине правило написання компонента пів- з іменниками або усунення дефісів у словах з іншомовними префіксами типу екс-, віце-). Точність та однозначність: забезпечення юридичної чистоти та зрозумілості документів. У діловодстві кожна літера чи знак (наприклад, у написанні прізвищ чи назв компаній) має правове значення.

Тема 1.5. Нормативно-правові акти України щодо оцінювання рівня професійного розвитку педагогічних працівників

Зміст теми передбачає ознайомлення слухачів із законодавчими та нормативно-правовими засадами оцінювання професійного розвитку педагогічних працівників в Україні. Аналізується роль атестації та сертифікації як інструментів оцінювання професійної діяльності педагогічних працівників відповідно до чинного законодавства.

У межах теми розкривається сутність професійного стандарту як основи для визначення професійних компетентностей і кваліфікацій педагогічних працівників. Окремий акцент робиться на формуванні готовності педагогів здійснювати самоаналіз професійної діяльності відповідно до вимог професійного стандарту та сучасних освітніх викликів. Опрацювання теми сприятиме усвідомленню педагогічними працівниками нормативних орієнтирів професійного зростання, підвищенню відповідальності за власний професійний розвиток і ефективному плануванню освітньої кар'єри.

Тема 1.6. Мотиваційний потенціал педагога; фактори та чинники демотивації та самомотивації професійної діяльності педагогів

В рамках опрацювання означеної теми розглядаються сутність і структура професійної мотивації педагога, її роль у забезпеченні якості освітнього процесу та безперервного професійного розвитку. Висвітлюються сучасні підходи до розуміння внутрішніх і зовнішніх мотиваторів професійної діяльності, особливості формування мотиваційного потенціалу вихователя, його зв'язок із професійною компетентністю, педагогічною майстерністю, самореалізацією та професійним благополуччям. Аналізуються психологічні та організаційні чинники, що впливають на ефективність педагогічної праці, професійну активність і готовність до інноваційної діяльності.

Особлива увага приділяється причинам і проявам професійної демотивації, емоційного виснаження та професійного вигорання педагогів, а також способам їх профілактики. Розглядаються інструменти самомотивації, саморегуляції, рефлексії та розвитку професійної стійкості, спрямовані на

підтримку внутрішньої мотивації до навчання впродовж життя, професійного самовдосконалення та відповідального ставлення до власного професійного розвитку. Опрацювання теми сприятиме формуванню ціннісного ставлення до професійної діяльності, усвідомленню особистих ресурсів і можливостей їх ефективного використання відповідно до вимог Професійного стандарту вихователя.

МОДУЛЬ 2.

Розвиток компетентностей фахового спрямування. Психологічна підтримка. Інклюзивна освіта

Тема 2.1. Особливості мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. Етапи формування мовлення

Мовлення є одним із найважливіших показників психічного та соціального розвитку дитини. У дошкільному віці відбувається інтенсивне формування всіх компонентів мовлення: звуковимови, словникового запасу, граматичної будови, зв'язного та комунікативного мовлення. Розвиток мовлення проходить певні етапи — від перших вокалізацій немовляти до вільного спілкування та побудови розгорнутих висловлювань у старшому дошкільному віці. Знання закономірностей мовленнєвого розвитку дозволяє своєчасно виявляти труднощі та створювати умови для повноцінного розвитку дитини.

Тема 2.2. Емоційне балансування та підтримуюча взаємодія учасників освітнього процесу в умовах війни та у післявоєнний період

Сутність поняття «емоційне балансування»; основні принципи процесу балансування; впізнавання та регулювання різних емоційних станів в умовах війни; як подолати стрес та попередити емоційне вигорання; поняття «підтримуюча взаємодія», основні принципи підтримуючої взаємодії; підтримка дітей, які пережили травмуючі події; створення безпечного освітнього середовища; розвиток навичок стресостійкості: ключові інструменти та дієві рішення.

Тема 2.3. Застосування інноваційних технологій та сучасних підходів у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами

Тема спрямована на ознайомлення педагогів із сучасними інноваційними технологіями та підходами, які забезпечують ефективну підтримку дітей з особливими освітніми потребами. Розглядаються цифрові інструменти, технології альтернативної та додаткової комунікації (АДК), візуальна підтримка, асистивні технології, елементи універсального дизайну в навчанні, диференційоване навчання, ігрові та інтерактивні методи. Особлива увага приділяється практичному використанню інновацій для підвищення доступності та якості освітнього процесу.

Тема 2.4. Комплексна педагогічна підтримка дітей з особливими освітніми потребами з різними освітніми труднощами в ЗДО

Тема розкриває сутність комплексної педагогічної підтримки дітей з особливими освітніми потребами, які мають різні освітні труднощі (фізичні, функціональні, інтелектуальні, навчальні, соціоадаптаційні) в ЗДО. Розглядаються принципи інклюзивного навчання, забезпечення універсального дизайну. Особлива увага приділяється індивідуалізації навчання та використанню практичних інструментів підтримки дітей з особливими освітніми потребами, які мають різні освітні труднощі в ЗДО.

Тема 2.5. Сенсорна інтеграція як основа гармонійного розвитку дітей дошкільного віку в діяльності музичного керівника ЗДО

Сенсомоторний розвиток є фундаментом пізнавального, мовленнєвого, емоційного та соціального розвитку дитини. Через рух, відчуття та взаємодію з навколишнім середовищем дитина пізнає світ, формує уявлення про власне тіло, розвиває координацію, увагу, мислення та мовлення. У дітей з особливими освітніми потребами часто спостерігаються труднощі сенсорного сприйняття та моторного розвитку, що може впливати на навчання, комунікацію та повсякденну діяльність. Тому важливим є створення умов для розвитку сенсомоторних навичок у закладі освіти та сім'ї.

МОДУЛЬ 3.

Розвиток компетентностей фахового спрямування. Предметно-методичний блок

Тема 3.1. Цифрові інструменти та рішення в професійній діяльності педагогічних працівників закладів дошкільної освіти

Добір цифрових освітніх ресурсів з урахуванням мети навчання, вікових особливостей та освітніх потреб здобувачів освіти. Використання цифрових платформ як конструктора навчального контенту. Використання платформ та мобільних застосунків для розвитку дітей дошкільного віку. Принципи академічної доброчесності у використанні цифрових матеріалів.

Тема 3.2. Ігрові та цифрові технології в дошкільлі: проектування сучасного освітнього простору ЗДО в умовах цифровізації.

Трансформація освітнього простору закладу дошкільної освіти (ЗДО) відповідно до вимог Державного стандарту дошкільної освіти. Поняття "цифрова дидактика" в дошкільлі: баланс між традиційними ігровими практиками та цифровими інструментами. Огляд безпечних та віковідповідних сервісів, мультимедійних ресурсів і платформ для організації освітньої діяльності, раннього розвитку та візуалізації навчального матеріалу.

Методика інтеграції інтерактивних та ігрових технологій (квести, STREAM-освіта, нейроігри, сторітелінг) в освітній процес. Використання

цифрових помічників для розробки щоденного планування, карток-схем, індивідуальних освітніх траєкторій та карток розвитку дитини. Особливості застосування технологій для підтримки дітей з особливими освітніми потребами (ООП) в інклюзивних групах, створення адаптивного та безбар'єрного розвивального середовища.

Організація ефективної дистанційної та змішаної взаємодії ЗДО з батьками (законними представниками) вихованців за допомогою цифрових каналів комунікації. Дотримання правил безпеки в цифровому просторі (кібергігієна, медіаграмотність), збереження психічного та фізичного здоров'я дітей раннього та дошкільного віку при взаємодії з гаджетами.

Тема 3.3. Забезпечення безперервності навчання та розвитку дітей раннього та передшкільного віку

Забезпечення безперервності навчання для дітей раннього та передшкільного віку як комплекс заходів для підтримки їхнього розвитку, особливо в кризових умовах, що включає змішане навчання (онлайн+офлайн), навчання педагогів, підтримку батьків, надання ігрових наборів та обладнання, а також орієнтацію на державні стандарти дошкільної освіти для підготовки до школи. Моделі освітнього процесу: змішана, онлайн формат, дистанційна та очна модель. Основною формою організації навчально-пізнавальної діяльності дітей раннього віку є ігри-заняття. Форми організації дітей на занятті: індивідуальний формат занять, підгрупові заняття, загальногруповий формат. Інноваційні види занять: інтегроване, домінантне, заняття гра, заняття квест, заняття подорож тощо. Організація освітнього процесу в ЗДО: форми взаємодії, заняття в сенсі зайнятості дітей певним видом діяльності. Алгоритм освітньої взаємодії з дітьми, кластер, схема, інтелектуальна карта. Оцінювання: схвалення за конкретний результат, дії. Особливості організації освітньої взаємодії з дітьми раннього та дошкільного віку в розвивальних осередках. Цілі та результати: формування компетентностей, подолання освітніх розривів, підтримка в кризових умовах.

Тема 3.4. Нормативно-правовий та навчально-методичний супровід освітнього процесу в ЗДО

Закони України «Про освіту» та «Про дошкільну освіту» (2024р.). Визначення понять: доступність дошкільної освіти, заклад дошкільної освіти (види, типи, вимоги до організації освітнього процесу): компетентність; освітня послуга; освітня програма; парціальна програма; результати навчання; територіальна доступність; якість дошкільної освіти; якість освітнього процесу. Положення про деякі типи організації освітньої діяльності закладів дошкільної освіти (постанова КМУ від 07.07.2025 №818). Методичні рекомендації щодо впровадження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти» (2025р.) структура компетентностей та взаємозв'язок з трудовими функціями. Рекомендації щодо організації освітнього процесу в змішаному форматі за результатами реалізації проєкту ЮНІСЕФ «Забезпечення

безперервності навчання та розвитку дітей дошкільного віку в умовах кризи в Україні». Комплексні та парціальні програми розвитку дітей дошкільного віку: структура, завдання, особливості реалізації.

Тема 3.5. Вдосконалення творчої спрямованості дошкільнят за освітнім напрямом «Мистецький»

Педагогічні умови формування емоційно-ціннісного ставлення дитини до мистецтва та мистецьких видів діяльності. Види мистецької діяльності дітей дошкільного віку (художньо-продуктивна, музична, театралізована, самостійна художня діяльність). Методи та прийоми цілеспрямованого застосування інтегрованих видів діяльності в формуванні внутрішньої мотивації, інтересу та здатності дитини до самовираження. Види мистецьких або художньо-педагогічних спілкувань: теоретичні (мистецтвознавчі); практичні (спрямовані на образотворення в різних видах мистецької діяльності); інтегровані (синтез та взаємодія різних видів мистецтва). Засоби формування мистецько-творчої компетентності. Структура, складники та показники сформованості художньо-естетичного потенціалу дитини у дошкільнят різних вікових груп.

Тема 3.6. Англійська мова для дошкільників – інтерактивність, гра та індивідуальний підхід

Вимоги мовного законодавства в дошкільній освіті; основні принципи та зміни у новому Державному стандарті дошкільної освіти; іноземна мова у Державному стандарті дошкільної освіти; зміни у викладанні англійської мови для дітей старшого дошкільного віку; огляд цифрових платформ для вчителів англійської мови; методичні поради щодо викладання англійської мови для дітей 5-6 річного віку.

Тема 3.7. . «Соціально-громадянський» освітній напрям: особливості спілкування сучасних дітей з ровесниками та дорослими у соціумі під час воєнного стану.

Формування соціально-громадянської компетентності дитини; розвиток здатності дитини гармонійно взаємодіяти з соціумом, проявляти особистісні якості, соціальні почуття, любов до Батьківщини; усвідомлення своїх прав; обов'язки та правила поведінки в громаді.

Переорієнтація професійних навичок педагога. Педагог є транслятором знань, модератором безпечного комунікаційного простору та фасилітатором соціальної адаптації.

Тема 3.8. Особливості пошуково-дослідницької діяльності в закладі дошкільної освіти в сучасних умовах

Сутність поняття «пошуково-дослідницька робота», спільна діяльність, спрямована на виявлення актуальних освітніх проблем, дослідницький азарт та командна робота, нові методи виховання і навчання; гнучкість вміння моделювати освітнє середовище та відходити від шаблонів. Педагог

трансформується з пасивного виконавця методик у активного дослідника та новатора; пошуково-дослідницька діяльність як найефективніший інструмент безперервного професійного розвитку. Вдосконалення нових форматів: необхідність швидко опановувати змішане та дистанційне навчання дошкільнят, («учіння через дослідження» та обмін досвідом).

Тема 3.9. Інноваційні методи та підходи в реалізації освітнього напрямку «Математичний»

Нові підходи до організації освітньої взаємодії дітей за освітнім напрямом «Математичний». Зміст, структура й результативні показники сформованості ключових компетентностей. Стратегічні й тактичні кроки щодо набуття дитиною дошкільного віку предметно-практичної, технологічної, сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної, дослідницької компетентностей. Сенсорно-пізнавальна, логіко-математична, дослідницька компетентність як триада реалізації завдань за освітнім напрямом. Етапи роботи з дітьми (мотиваційно-інформаційний, інформаційно-дійовий, самостійна діяльність дітей). Визначення групи результатів навчання за освітнім напрямом до Державного стандарту дошкільної освіти. Інноваційні технології з математики: види, форми роботи, програми, методичні розробки.

Тема 3.10. Розвиток ініціативності та креативності: ігрові технології як засіб активізації творчого потенціалу

Сутність поняття «ініціативність та креативність»; гра як провідний вид діяльності дитини дошкільного віку; ігровий азарт; освоєння сучасних методик; моделювання ігрових ситуацій; створення нових авторських методик; динамічне, цікаве та безпечне розвивальне середовище; нестандартне мислення та експериментування; нові форми роботи та розвиток креативності; створення власних правил. Творчий підхід до організації ігор; важливість ігрової діяльності порівняно з раннім академічним навчанням. Ініціативність як здатність до самостійних дій, активна життєва позиція та готовність брати на себе відповідальність. Креативність як вміння відходити від шаблонних рішень, генерувати нові ідеї та знаходити вихід із нестандартних ситуацій. Ігрові технології як структурована система ігор та вправ, що мають конкретну навчальну й розвивальну мету. Активізація потенціалу як переведення прихованих творчих можливостей педагога та дитини в активну практичну діяльність.

Тема 3.11. Організація гурткової та студійної роботи з дітьми, як реалізація завдань Державного стандарту дошкільної освіти

Діяльнісний підхід як організація і управління педагогом діяльністю дитини при вирішенні ним спеціально організованих навчальних завдань різної складності і проблематики. Основні провідні види діяльності: навчально-пізнавальна, перетворювально-творча, емоційно-оцінна, комунікативна. Види

гурткової та студійної роботи в дошкільному закладі. Програмно-методичне забезпечення гурткової роботи. Використання різних форм організації навчально-пізнавальної діяльності (додаткове освітнє заняття, індивідуальне заняття, гурток, студія, секція). Вимоги до організації гурткової та студійної роботи. Складові організації гурткової роботи в закладі дошкільної освіти. Ведення ділової документації керівника гуртка.

Тема 3.12. Вивчення компетентності дитини як результату дошкільної освіти відповідно вимог оцінювально-аналітичної компетентності педагога

Теоретичні основи моніторингу (види, рівні, принципи, об'єкти, вибірка, програма моніторингу тощо). Еталонні операційні описи професійної діяльності інструктора з фізичної культури (вимоги, критерії, індикатори). Методи та інструменти моніторингу. Компоненти системи оздоровчої роботи та методи аналізу й інтерпретації результатів моніторингу. Вивчення компетентності дитини за вимогами Державного стандарту дошкільної освіти (форми роботи, методи діагностики, ведення картки індивідуального розвитку дитини). Вивчення моторної та загальної щільності заняття.

Тема 3.13. Сенсорно-пізнавальний розвиток дітей на заняттях гуртка інтелектуального спрямування. Розвиток логічного мислення у дошкільнят.

Особливості сенсорного розвитку дітей дошкільного віку за віковими характеристиками перших 7-ми років. Організація сенсорного розвитку дітей раннього віку. Характеристика рівнів сенсорного розвитку дітей. Значення сенсорного розвитку для дітей дошкільного віку. Завдання сенсорного розвитку. Зміст та структура програм розвитку дітей дошкільного віку. Організація освітнього процесу у видах діяльності: комунікативній, мовленнєвій, сенсорно-пізнавальній, ігровій, художньо-естетичній, руховій, у діяльності зі самообслуговування, які надають можливості для самореалізації, самовираження. Види та структура занять. Розвиток дрібної моторики дітей. Інноваційні технології в роботі з дітьми. Діагностування як інструментарій вирішення педагогічних умов сенсорного розвитку дітей. Завдання сенсорного розвитку дітей: сенсорні еталони (колір, величина, форма), просторові і часові уявлення (близько-далеко, справа-зліва-посередині, вчора-сьогодні-завтра, пори року, місяці, дні тижня, частини доби та ін.), елементарні математичні уявлення (число-цифра-лічба-рахунок-задача). Оцінювання сенсорно-пізнавального розвитку дошкільників.

Тема 3.14. Пізнавально-інтелектуальний розвиток дітей дошкільного віку в процесі вивчення англійської мови: практичний аспект

Іноземна мова у Державному стандарті дошкільної освіти; зміни у викладанні англійської мови для дітей старшого дошкільного віку. Формування іншомовної комунікативної компетентності дошкільників шляхом інтеграції

мовленнєвого, пізнавального, емоційно-ціннісного та творчого розвитку. Завдання розвитку: *освітні* (повторення та закріплення лексики за темами, формувати навичок аудіювання та розуміння контексту англійською мовою); *розвивальні* (розвивати пам'ять, увагу та уяву через занурення в ігрову ситуацію; стимулювати мовленнєву активність через метод TPR (рухи) та повторення ключових фраз казки); *виховні* (виховувати інтерес до іншомовного спілкування; формувати позитивне ставлення до навчання та почуття емпатії). Структура заняття в гуртку, методи та прийоми реалізації освітніх завдань з досвіду роботи керівника гуртка.

Тема 3.15. Розвиток партнерства учасників освітнього процесу для підвищення якості дошкільної освіти в сучасних реаліях

Розвиток рівноправного партнерства; взаємодія між педагогами, батьками та дітьми як рівноправними учасниками освітнього процесу. Спільна відповідальність: розподіл обов'язків за виховання та ментальне здоров'я малюків. Єдність вимог та узгодження виховних підходів удома та в дитячому садку. Перетворення ЗДО на простір, де батьки є активними партнерами, друзями та однодумцями. Збільшення частки онлайн-спілкування та змішаних форм роботи через безпекові обмеження родин. Оновлений Державний стандарт дошкільної освіти вимагає формування компетентностей дитини через активну співпрацю з родиною. Вміння вирішувати конфлікти з батьками техніками кризового консультування та першої психологічної допомоги. Потреба та необхідність навчання створювати якісний цифровий контент для батьків (інтерактивні платформи, закриті групи, відеопоради, проведення тренінгів, вебінарів, кейс-методів та супервізій). Популяризація неформальної та інформальної освіти (воркшопи, педагогічні інтерни).

Тема 3.16. Моделювання освітнього, предметно-розвивального середовища в дитячому садку в умовах досягнення якості дошкільної освіти

Визначення понять «освітнє середовище», «предметно-розвивальне середовище. Складові освітнього простору в дошкільному закладі (предметний, природний, соціальний, простір власного «Я»). Основні принципи моделювання: безпека і доступність, розвивальна спрямованість, врахування віку дітей, функціональність, активність, варіативність та динамічність, емоційний комфорт. Характеристика та організація осередків для всебічного розвитку дошкільників (осередок сюжетно-рольової гри, осередок творчості, науково-дослідницький, природничий, літературний тощо). Вимоги до організації осередків та надання кожній дитині можливості користування наповненням осередку.

Тема 3.17. Збереження природних ресурсів як засіб активації пізнавального інтересу до природи за освітнім напрямом «Природничо-екологічний»

Трансформації пасивного споглядання природи на активну екологічну дію дітей; раціональне використання, відновлення та відтворення природних багатств планети (води, повітря, ґрунтів, флори та фауни); забезпечення сталого розвитку суспільства; формування у дітей екологодоцільної поведінки та стилю життя. Професійна екологічна компетентність вихователя як фундамент для екологічного виховання дітей. Формування у дітей цілісної природничо-екологічної компетентності.

4. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Завдання «Інтерактивні вправи – це легко!». Слухачам пропонується створити інтерактивну вправу для дітей старшого дошкільного віку на платформі Interacty або Make It.

Вправа «Дошкілля в стилі Canva». Учасникам пропонується створити комплект матеріалів (дидактичну картку, аркуш завдань, інформаційний плакат/інфографіку) на платформі Canva.

Завдання «Створюємо дидактичні матеріали для дошкільнят». Вихователям ЗДО пропонується зареєструватися на сайті «Розвиток дитини», обрати вікову та предметну категорію, шаблон та підготувати робочі аркуші з тематичними завданнями або розмальовку з урахуванням віку дитини.

Вправа «Мобільне навчання в дошкільлі: можливості та практика». Учасникам пропонується встановити 2-3 мобільні додатки з розвиваючими іграми для дошкільників (НУМО / «Вивчаю – не чекаю» / ALPA Kids / Optima Kids), протестувати їх та оцінити, заповнивши чек-лист.

Вправа «Правовий фільтр: чистий контент». Учасникам дають приклад навчального слайду: зображення взяті з інтернету без зазначення автора і джерела. Завдання: проаналізувати, що саме порушено, після цього виправити слайд: знайти зображення з відкритою ліцензією, правильно вказати джерело.

2. **Завдання:** проаналізувати відеофрагмент вивчення компетентності дітей раннього віку. Заповнити таблицю результатів оцінювання в картці показників сенсорного розвитку дітей.

Результат: заповнена картка вивчення рівня показників сенсорного розвитку дитини (залежно від віку).

Завдання. Моделювання занять із використанням інноваційних педагогічних технологій. Ознайомлення з моделями занять.

Результат. Захист розробки занять (за вибором слухача) та його оцінювання колегами.

Завдання. Особливості планування роботи (тематичне планування, перспективне, розробка проекту, планування розваг, свят та екскурсій)

Результат. Обмін досвідом роботи з використанням різних видів планування роботи.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про дошкільну освіту». № 3788-IX від 6.06.2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>
2. Закон України «Про соціальні послуги». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
3. Про затвердження Державного стандарту дошкільної освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2025 №1557. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1557-2025-%D0%BF#Text>
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання про типи організації освітньої діяльності закладів дошкільної освіти» від 07.07.2025 № 818.
5. «Про затвердження Положення про дистанційну форму здобуття дошкільної освіти» від 26.06.2025 № 926, зареєстрований в Мін'юсті 27.06.2025 за № 996/44402
6. Методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 04.03.2025 № 407).
7. Лист МОН від 08.06.2022 №.1196-22 «Про методичні рекомендації щодо визначення освітніх труднощів та рівнів підтримки у дітей раннього та дошкільного віку». URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/doshkilna/2022/06/23/List.MON-4.1196-22-08.6.2022.pdf>
8. Лист МОН від 04.09.2024 р. № 6/688-24 «Методичні рекомендації щодо запровадження безбар'єрності освітніх послуг у закладах дошкільної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/66d/850/0f5/66d8500f5d232894940546.pdf>
9. Про застосування англійської мови в Україні: Закон України №3788-IX від 06.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20#Text>

Основна література

1. Байєр О. О. Оцінюємо соціально-громадянську компетентність дошкільників /О. О. Байєр // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2022. – № 11. – С. 4–13.
2. Беленька Г. В. Якість дошкільної освіти в Україні та країнах ЄС: параметри виміру та методичний супровід [Електронний ресурс] / Г. В. Беленька, О. М. Коваленко, Т. Ю. Шинкар. – Режим доступу : Покликання на ресурс (дата звернення: 08.05.2025).
3. Биби́к Д. Д. Педагогіка партнерства: виховуємо лідерів / Д. Д. Биби́к // Дошкільна освіта в контексті ідей Нової української школи : зб. наук. пр. / за заг. ред. Г. В. Беленької, В. І. Бондар, І. М. Шоробури. – Хмельницький : ФОП Мельник А. А., 2020. – С. 24–31.
4. Богуш А. М. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку : метод. посіб. для вихователя / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш. – Київ : Генеза, 2017. – 160 с.

5. Богуш А. М. Методична спрямованість педагогічної спадщини Василя Сухомлинського: методична абетка вчителя. Збірник наукових праць РДГУ. 2019. Вип. 10. С. 27-33.

6. Брежнєва О. Г. Математичний розвиток дошкільників: теорія і технологія : монографія / О. Г. Брежнєва. – Мелітополь : Видавничий будинок, 2018. – 481 с.

7. Волинець Ю. О. Інноваційні технології навчання в державних закладах дошкільної освіти: теоретичний аспект [Електронний ресурс] / Ю. О. Волинець, Д. О. Дорохова. – Режим доступу : Покликання на ресурс (дата звернення: 08.05.2025).

8. Гавриш Н. В. Виховуємо і розвиваємо дитину раннього віку : навч.-метод. посіб. / Н. В. Гавриш, С. А. Васильєва, В. В. Рагозіна ; за заг. ред. Н. В. Гавриш. – Кропивницький : Імекс-ЛДТ, 2021. – 158 с.

9. Гавриш Н. В. Виховуємо патріотів змалечку / Н. В. Гавриш // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2022. – № 5/6. – С. 4–9.

10. Гавриш Н. В. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку : парціальна програма для дітей дошкільного віку / Н. В. Гавриш, О. І. Пометун. – Київ : ІП НАПН України, 2019. – 24 с.

11. Гавриш Н. В. Сталій розвиток: стосується кожного / Н. В. Гавриш, О. І. Пометун // Дошкільне виховання. – 2018. – № 3. – С. 2–6.

12. Гавриш Н. В. Як змінювалися підходи до розвитку мовлення дітей / Н. В. Гавриш, К. Л. Крутій // Дошкільне виховання. – 2019. – № 10. – С. 7–12.

13. Гладирь І. П'ять вправ, щоб стати Демосфеном. Як гарно розмовляти українською мовою [Електронний ресурс] (дата публікації: 16.09.2022) / І. Гладирь // YouTube. – Електронні відео дан. – Режим доступу : Покликання на ресурс (дата звернення: 13.05.2025).

14. Грядуща Н. В. Використання цифрових технологій під час управління закладом дошкільної освіти / Н. В. Грядуща, М. П. Шевченко // Інноваційна педагогіка. – 2020. – Вип. 21. – Т. 3. – С. 164–168.

15. Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження. / упоряд.

О. Г. Косенчук, І. М. Новик, О. А. Венгловська, Л. В. Куземко. – Харків : Ранок, 2021. – 240 с.

16. Домедична допомога в екстремальних ситуаціях та медичний захист населення в надзвичайних ситуаціях : навч. посіб. / А. М. Гризовський, П. Б. Волянський, С. І. Кашченко. – Київ : Скіф, 2023. – 216 с.

17. Домедична допомога на місці події : практич. посіб. / П. Б. Волянський, А. М. Гризовський, С. О. Гур'єв [та ін.] ; за заг. ред. д. н. держ. упр., проф. П. Б. Волянського та д. мед. н., проф. С. О. Гур'єва. – Херсон : Гельветика, 2020. – 224 с.

18. Домедична допомога при ранах і кровотечах : метод. реком. – Київ : Національний університет охорони здоров'я України, 2021. – 80 с.

19. Доценко С. О. Цифрові технології в дошкільній освіті : метод. рек. для здобувачів другого рівня вищ. освіти ф-ту дошк. освіти. / С. О. Доценко, О. У. Холтобіна ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди – Харків, 2022. – 152 с.
20. Дуткевич Т. В. Дошкільна психологія : навч. посібник. / Т. В. Дуткевич. – Київ : Центр навчальної літератури, 2020. – 392 с.
21. Єльнікова Н. І. Українська мова професійного спрямування: мовні норми : навч. посіб. / Н. І. Єльнікова, І. М. Голопич, Д. В. Полтавська. – Харків : ХНУВС, 2019. – 182 с.
22. Ємчик О. Розвиток математичних здібностей у дітей старшого дошкільного віку засобами сюжетно-рольових ігор [Електронний ресурс] / О. Ємчик, Л. Коменда // Acta Paedagogica Volyniensis. – 2022. – Вип. 1. – Т. 1. – Режим доступу : Покликання на ресурс.
23. Замелюк М. І. Ігровий простір дитини дошкільного віку: місце і роль дорослого / М. І. Замелюк // Академічні студії. Серія: Педагогіка : зб. наук. пр. – 2021. – Вип. 2. – С. 42–46.
24. Замелюк М. І. Роль дорослого в розгортанні вільної дитячої гри / М. І. Замелюк. // Палітра педагога. – 2021. – № 5–6. – С. 3–6.
25. Інклюзивна освіта: ідея, стратегія, результат : матеріали І Всеукр. міждисциплінарної наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 08 квітня 2021 р.) / упор. З. І. Удич. – Тернопіль : ТНПУ, 2021. – 225 с.
26. Інтеграція як освітня стратегія модернізації дошкільної освіти [Електронний ресурс] : зб. наук. пр. [редкол. : В. І. Очеретянко (гол.) та ін.] – Хмельницький : ХОППО, 2019. – 550 с. – Режим доступу : Покликання на ресурс (дата звернення: 09.05.2025).

Додаткова література

1. Євдокимова Н.О., Чеканова О.С. Особливості ігрової діяльності дітей з аутизмом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apppsychology.org.ua/data/jrn/v10/i34/13.pdf>
2. Матеріали круглого столу «На шляху до якісного дошкільця»: упоряд. О.Г.Косенчук, Л.В.Куземко, О.А. Венгловська, І.М.Новик: УІРО, 2021. 35 с. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/kruglij-stil_na-shlyahu-doyakisnogo-doshkilliya.pdf
3. Навчально-методичний посібник «Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ» / Компанець Н.М., Луценко І.В., Коваль Л.В. - К.: Видавнича група «Атопол», 2018. - 100 с.
4. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / Порошенко М.А. та ін. - К.: 2018. - 252 с.
5. Пасічник В.М., Пітин М.П., Згоба В.Л. Сучасні технології з елементами видів спорту у фізичному вихованні дітей дошкільного віку. *Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова*. Вип. 10 (80). 2017. С.88 – 93. URL: [irbis-nbuv.gov.ua> cgi-bin> irbis_nbuv > cgiirbis_64](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64)

6. Протидія булінгу в закладі освіти: системний підхід. Методичний посібник. / Андрєєнкова В.Л., Мельничук В.О., Калашник О.А. – К.: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. – 132 с.
7. Цифровізація освітнього процесу в закладі дошкільної освіти (електронне видання) / І.В. Колеснікова, О.А. Орлова / ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІКА / Випуск 50. Том 2. 2022. URL:
8. Матеріали он-лайн марафону «Як у закладі дошкільної освіти розбудувати внутрішню систему забезпечення якості освіти». URL: <https://sqe.gov.ua/yak-u-zakladi-doshkilnoi-osviti-rozbud/>
9. Матеріали круглого столу «На шляху до якісного дошкілля»: упоряд. О.Г.Косенчук, Л.В.Куземко, О.А. Венгловська, І.М.Новик: УІРО, 2021. 35 с. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/kruglij-stil_na-shlyahu-do-yakisnogo-doshkillya.pdf
10. Пасічник В.М., Пітин М.П., Згоба В.Л. Сучасні технології з елементами видів спорту у фізичному вихованні дітей дошкільного віку. *Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова*. Вип. 10 (80). 2017. С.88 – 93. URL: [irbis-nbuv.gov.ua> cgi-bin> irbis_nbuv > cgiirbis_64](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64)
11. Піроженко Т.О. Відповідальність дорослого перед дитячою грою: стратегічний орієнтир. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2017. №2. С. 5 – 10.
12. Половіна О. Мистецька освіта дошкільників: не відтворювати, а творити. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 1. 2019. С.15 – 22.
13. Половіна О. Мистецька освіта дошкільників: свобода, творчість, інтеграція. *Дошкільне виховання*. № 5. 2019. С.3 – 8.
14. Половіна О. Мистецька освіта сьогодні: синтез підходів. *Дошкільне виховання*. 2019. №12. С.3 – 8.
15. Рекомендації щодо забезпечення якості дошкільної освіти України в умовах карантину/ авт. кол. Косенчук О., Новик І., Венгловська О.: УІРО, 2021. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/doshkilnaosvita.pdf>
16. Шалда Н. Організація освітнього процесу в дистанційному форматі «Планування освітньої діяльності. Синхронний формат: онлайн-заняття та онлайн-зустрічі. Асинхронний формат: використання наявних інтернет-ресурсів та авторських розробок. Взаємодія з батьками вихованців» “Дошкільне виховання” № 2, 2023 <https://jmil.com.ua/dv/2023-2>
17. Шевчук А.С. Інтегрована відповідальність, або Зони впливу різних фахівців на музичне виховання дітей. *Музичний керівник*. 2020. № 4. С. 4–10.